

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Jméno diplomanta:	Pavel Medlín
Téma práce:	Sporné otázky nutné obrany a krajní nouze v judikatuře
Rozsah práce	51 stran
Datum odevzdání práce:	10.5.2024
Vedoucí diplomové práce:	JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
Oponent diplomové práce:	JUDr. Mgr. Marek Dvořák, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Diplomant si za téma své práce zvolil problematiku, která patří k poměrně častým tématům kvalifikačních prací. Je tomu tak jednak proto, že jde o problematiku nesporně atraktivní s bezprostředními praktickými dopady řešených otázek, a rovněž proto, že zahrnuje řadu sporných a dokonce přímo zásadních teoretických problémů, které v odborné literatuře ani v judikatuře nebyly dosud jednoznačně řešeny. Proto třeba diplomovou práci, věnovanou problematice okolností vylučujících protiprávnost, považovat za aktuální, žádoucí a potřebnou.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody:

Problematika nutné obrany a krajní nouze je předně náročná na zpracování pramenného materiálu, protože názory odborné literatury na řešení některých problémů jsou nezřídka rozporné a rovněž judikatura prošla zásadním vývojem. Náročná je práce ovšem i na vlastní zpracování, protože vyžaduje poměrně hluboké znalosti nejen samotných analyzovaných institutů nutné obrany a krajní nouze, ale základů trestní odpovědnosti vůbec. Metoda deskripce a kritické analýzy, které diplomant zvolil, odpovídají předmětu práce a vytyčeným cílům.

3. Formální a systematické členění práce:

Diplomant se nejprve věnuje obecným otázkám okolností vylučujících protiprávnost. Na to navazuje kapitolou věnovanou praktickým i teoretickým problémům role judikatury v českém právním řádu. Klíčovými jsou třetí a čtvrtá kapitola, ve kterých diplomant na podkladě odborné literatury a zejména na podkladě rozboru judikatury analyzuje vybrané otázky zkoumaných institutů, jejichž řešení není v teorii ani v praxi jednoznačné. Práci pak uzavírá kapitola věnovaná podrobnému rozboru tří vybraných kauz, ve které diplomant názory Nejvyššího soudu kriticky hodnotí a zaujímá k nim své stanovisko. Systematika členění práce je proto zcela logická a plně funkční.

4. Vyjádření k práci

Práci lze celkově hodnotit jako rozhodně zdařilou. Místo protiprávnosti v systému zákonných znaků trestného činu je vymezeno správně. Výstižné je rovněž odlišení formálně-materiálního pojetí trestného činu v trestním zákoně z roku 1961 a (čistě) formálního pojetí v trestním zákoníku z roku 2009. Snad jen pro upřesnění sluší poznamenat, že uspokojivé vysvětlení, proč zákonodárce u některých skutkových podstat znak protiprávnosti výslovně uvádí, zatímco u jiných nikoliv, nalezneme již v klasickém díle V. Solnaře „Základy trestní odpovědnosti“ z roku 1972. Odlišení okolností vylučujících protiprávnost od důvodů zániku trestní odpovědnosti je provedeno správně. Informativní charakteristika ostatních okolností vylučujících protiprávnost je výstižná. V kapitole věnované sporným otázkám krajní nouze je velmi pěkně a srozumitelně vyložen institut omluvné a ospravedlnitelné (ospravedlňující) krajní nouze, známý zejména z nauky německé. K analýze sporných otázek (zejména: zaviněné vyvolání nebezpečí, povaha poštvaného zvířete, vztah zavinění k nebezpečí domnělému, význam požadavku subsidiarity, objektivní a subjektivní posuzování kolidujících si zájmů) diplomant přistupuje pečlivou analýzou nejen odborné literatury, ale zejména judikatury tuzemských soudů, přičemž tak záslužně činí i z vývojového hlediska. Totéž kladné hodnocení

lze vyslovit i ohledně rozboru sporných otázek nutné obrany (zejména: zavinění útoku, ukončení trvání útoku, meze obrany proti útoku domnělému, objektivní a subjektivní posuzování zcela zjevné nepřiměřenosti obrany způsobu útoku aj.). Pokud jde o podrobnou analýzu kauzy označené jako „hrnec s hořícím olejem“, třeba diplomantu přisvědčit, že zjevně je zde dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Proti samotnému rozdělení jednání obviněného soudem na dvě etapy patrně nelze nic vytýkat, avšak rozhodně třeba s diplomantem souhlasit, že úvahy soudu o možnosti „odložit“ hrnec s hořícím olejem před jeho vyhozením z okna jsou s ohledem na konkrétní situaci zcela naprosto neživotné a nerealizovatelné spekulace. Přisvědčit třeba diplomantu rovněž v tom, že při srovnávání způsobené a hrozící újmy bylo třeba vzít v potaz i nebezpečí pro ostatní obyvatele domu a majetkové hodnoty, resp. že soud zcela nedůvodně přecenil význam toho, že to byl právě obviněný, kdo nebezpečí zaviněně vyvolal.

Celkově lze předloženou diplomovou práci hodnotit jako zdařilou. Diplomant především prokázal výbornou orientaci nejen v samotné právní úpravě zkoumané problematiky, ale rovněž v poměrně bohatém okruhu literárních prací a zejména judikatury, které se této problematice věnují. Kladem práce nesporně je systematika výkladu, pečlivost, náležitá hloubka a odborná úroveň zpracování, jakož i velmi dobré vyjadřování a formulování vlastních myšlenek a závěrů. Text práce je zpracován srozumitelně a přehledně. S prameny diplomant pracuje samostatně, příkladně a naprosto efektivně.

Závěr: předložená diplomová práce po obsahové i po formální stránce splňuje požadavky na ni kladené a je způsobilým podkladem pro ústní obhajobu.

Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce byl splněn velmi dobře.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství.	Kritická analýza názorů prezentovaných v odborné literatuře a v judikatuře prokazují samostatný přístup.
Logická stavba práce	Práce má logickou strukturu, počínaje otázkami obecnými, přes rozbor vybraných institutů až po kritickou analýzu konkrétních kauz.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Účelné využití poznatků z literárních pramenů a zejména z judikatury. S ohledem na zaměření práce logicky dominují prameny tuzemské. Veškeré prameny, citace i odkazy jsou důsledně vyznačovány.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedeného rozboru zkoumané problematiky rozhodně odpovídá zaměření a cílům práce.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Z formálního hlediska je text práce zpracován velmi dobře.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň zpracování jsou velmi pěkné.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně.
Otázky k zodpovězení při obhajobě	Zda lze zaznamenat v odborné literatuře a v judikatuře vývoj názorů na roli judikatury v českém právním řádu.

V Praze dne 22.5.2024

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
vedoucí diplomové práce